

משה נח וילינגר

1928-1948

פרק ראשון

ילדות

משה (מור) נח, בן פרידה
וברוך (ברנרד) וילינגר, נולד
ביום כ"ט בכסלו תרפ"ט, 12
בדצמבר 1928, בעיר
אוז'הורוד (אונגוואר)
שבצ'כוסלובקיה.

Ung. Jüd.
Konzentrationslager Au # - 4679 Art der Haft: Gef.-Nr.: 118002 ✓

Name und Vorname: Villinger Mór V
geb.: 12.12.1928 zu: Ungvár
Wohnort: Ungvár Füzes út. 1
Beruf: Arbeiter Rel.: mos.
Staatsangehörigkeit: Ungar. Stand: ledig
Name der Eltern: Vater Arbeiter Bernát V, dz. unbek. Rasse:
Wohnort: Mutter Jelen geb. Fried dz. unbek.
Name der Ehefrau: Rasse:
Wohnort:
Kinder: Alleiniger Ernährer der Familie oder der Eltern 22.1.45 KL Auschwitz
Vorbildung:
Militärdienstzeit: 22.1.45 von bis 46211
Kriegsdienstzeit: von bis
Grösse: Villinger Nase: Mór Haare: Gestalt:
Mund: Bart: Gesicht: Ohren:
Sprache: Augen: Zähne:

במסמך ניתן לראות את הכתובת
האחרונה בה נמצא משה קודם שהייתו
במחנות השואה, היא
Ungvár, Füzes út. 1

משפחתו של

משה

ברנרד ולינגר, אביו

של משה, נולד בשנת

1898 ב-Streda

.nad Bodrogom

האם יולן לבין פריד

נולדה בשנת 1906 ב-

Satorialjaujhel.

ברנרד עסק בחייו

בעבודת האדמה, ואמו

של משה הייתה

עקרת בית.

**משה היה הבכור מבין
חמישה אחים לבית משפחת
וילינגר. שנתיים לאחריו,
בשנת 1930, נולדה אחותו
ויאולה. שנה לאחר מכן,
נולדה אחותו השנייה, הלנה.
ב-1935, נולד וויצ'ק וב-1940
נולד ליוש – האח הצעיר.**

144
1934

Běžné číslo Обычное число	Zaznameno- váno (rok, měsíc a den) Записано (год, месяц, день)	Čas narodění (rok, měsíc a den) Время на- рождения (год, месяц, день)	Jméno dítěte, pohlaví a náboženství Имя, прозвище и вера дитяти	Rodičů — Родителей			Místo narození, když se dítě nenarodilo v bytě své matky Место рождения, если рождение не отбылось в жилищи матери
				jméno a příjmení, zaměstnání a bydliště имя и прозвище, занятие, место пребывания	věra вера	stáří возраст	
1	2	3	4	5	6	7	8
	1930	1930	Viola	Bernard Vilinger maler mal. Bohum. Vilingerova na Pražské ul. 15	100	3h.	
159	2h.	5		Viola Vilingerova	100	2h.	
	1930	1930		Viola Vilingerova			

עדויות

לארבעת

האחים

והאחיות של

משה שנספו

בשואה

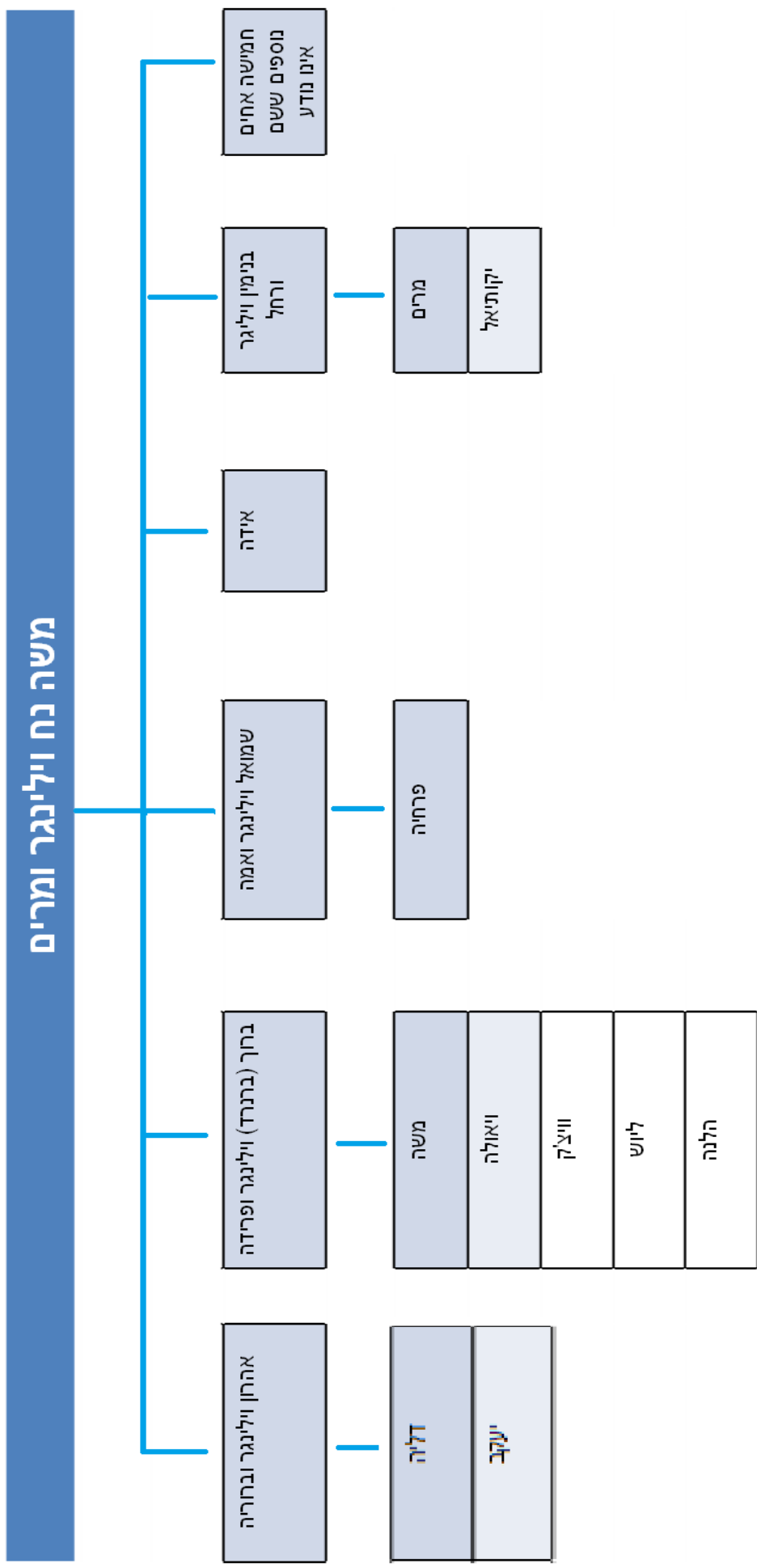
Poznámka před podpisem Подписи	Dodatečné poznámky (Opravení)
Припадковы прижитки спереди подписомъ. Подписи	Доповняющие записи (Поправления)
9	10
Bernard Vilinger podavatel — заявитель	Jana Nová podpis úředníka державный инспектор

15 5	Bernard Vilinger příležitost. dělník Polana
Podpis ev. znamení ruky ohlašovatele. Подпись эвент. знака руки заявителя.	Podpis státního matrikáře. Подпись державного матрикар.
Podpis ev. znamení ruky ohlašovatele. Подпись эвент. знака руки заявителя.	Podpis státního matrikáře. Подпись державного матрикар.

Podpis ev. znamení ruky ohlašovatele. Подпись эвент. знака руки заявителя.	Podpis státního matrikáře. Подпись державного матрикар.
Podpis ev. znamení ruky ohlašovatele. Подпись эвент. знака руки заявителя.	Podpis státního matrikáře. Подпись державного матрикар.

אילן יוחסין

משפחת וילינגר

תמונות

המשפחה

אהרון - דודו של

משה ואשתו ברוריה

אמה אשתו של שמואל -
דודו של משה ופרחיה בתה

**בנימין – דודו של
משה, רחל אשתו
ופרחיה בת דודתו**

**בנימין דודו, אהרון
דודו, ברוריה אשתו של
אהרון ובתם דליה**

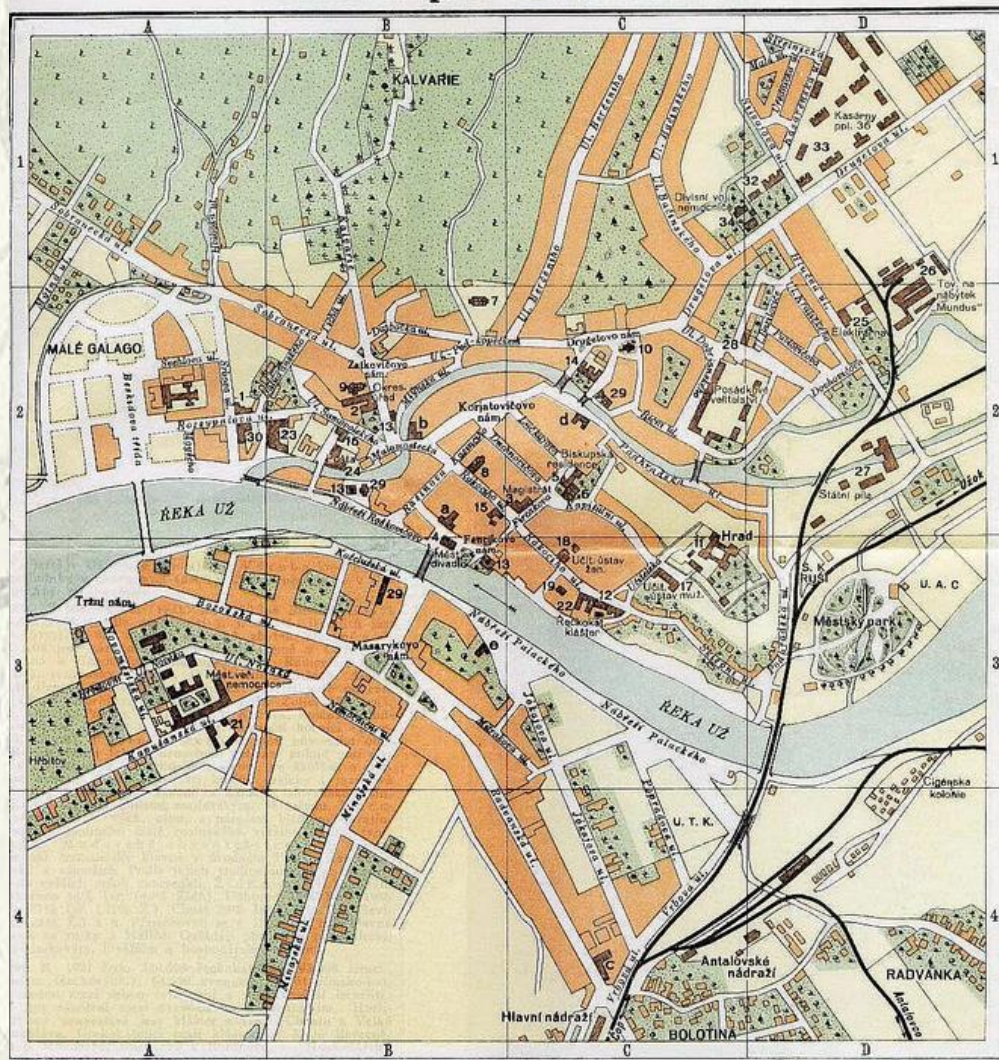

עיר ילדותו

אז'הורוד-אונגוואר היא בירת
חבל זקרפטיה, מרכז יהודי חשוב
שחרב בשואה. מיקומה הוא
בגבול של מערב אוקראינה
עם סלובקיה. העיר הייתה קהילה
יהודית גדולה וחשובה, ששימשה
מרכז לעשרות קהילות קטנות
באזור זקרפטיה. רובם המכריע
של יהודי אונגוואר הושמדו
במהלך השואה.

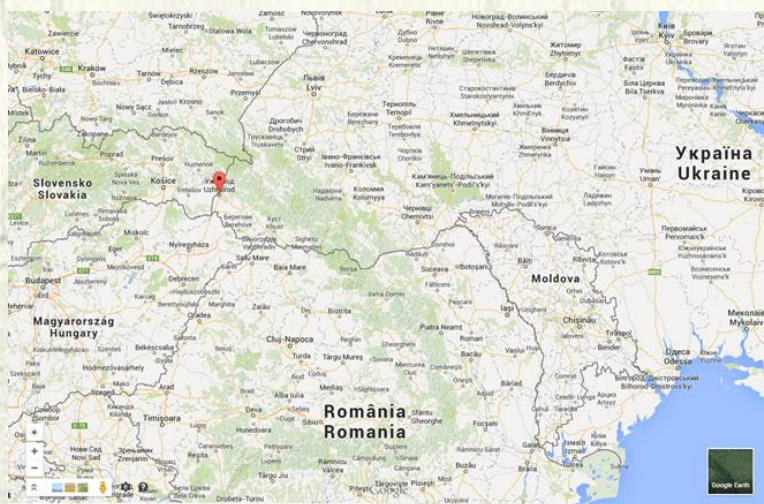
Ориентационный план города Ужгорода

מפת העיר אוז'הורד

Вещные будовы		Масштаб 1:12,000			
1	Земский 6рад про зemi	A 2	10	Костел еванг. luther.	C 2
2	Okresni 6рад	B 2	11	Реккокат. боhosлов.	C 3
3	Magistr6t	C 2	12	Реккокат. кл6стер	C 3
4	М6ст. divadlo	B 3	13	Синагога	B 2
5	Бискупск6 residence	C 2	14	Ст6т. ре6л. gymnasium	B 2
6	Реккокат. бискуп.	C 2	15	Ст6т. лесник6 школ6	B 2
7	Реккокат. костел	B 2	16	Ст6т. odborn6 школ6	B 2
8	Костел Римскокат.	B 2	17	Уч6тelsк6 устан. д6рева	C 3
9	Костел еванг. reformi.	B 2	18	Уч6тelsк6 устан. жен.	C 3
			19	Рабинск6 школ6 жидовск6	C 3
			20	М6ст. в6ф. nemocnice	A 3
			21	Жидовск6 nemocnice	A 3
			22	Редителств6 ст6тних лес6	C 3
			23	А ст6тк6	B 2
			24	Пош6	B 2
			25	Електр6тна	D 2
			26	Тов. не н6бытек	D 2
			27	Ст6т. пил6	D 2
			28	Ст6т. тиск6рна	C 2
			29	Л6зн6	B 2
			30	Велетелств6 12. п6с. divise	A 2
			31	Пос6дков6 велит	C 2
			32	Велетелств6 36. ppl.	D 1
			33	Кас6рна 36. ppl.	D 1
			34	Вой. divisi6	C 1
				нemocnice	D 1
				Hotels	
				a Koruna	B 2
				b Ber6eni	B 2
				c Karp6tia	C 4
				d Elizabet	C 2
				e Central	B 3

מפת האזור אוז'הורוד על גבול צ'כוסלובקיה, הונגריה ואוקראינה

**בשנת 1938, עם הסכם
מולוטוב-ריבנטרופ (הסכם אי-
התקפה בין ברית המועצות
לגרמניה שבין היתר קבע את
חלוקתה של פולין בין שתי
המדינות) הועבר האזור כולו
לשליטה הונגרית, והחלה
אכיפת חוקים אנטי-יהודיים
נוקשה בעקבותיו.**

סמל העיר אוז'הורוד-אונגוואר

מלחמת העולם

השנייה והשואה

**בשנת 1939 פלש הצבא הנאצי
לצ'כיה והיטלר הכריז על
"פרוטקטורט" (חסות) בשטחי
בוהמיה ומורביה, בהם התגורר
מיעוט גרמני. סלובקיה כולה
נכללה בשטחים שדרשו
ההונגרים מאזור צ'כוסלובקיה,
אך היטלר מנע זאת מההונגרים,
ונתן להם לכבוש רק את חלקיה
הדרומיים (הקרפטורוס).**

מיד עם הכיבוש החל גל
מאסרים, הסתות ורדיפות.
יהודים רבים נושלו
ממפעליהם וחפצי הערך
שלהם נגזלו. בפרוץ
מלחמת העולם השנייה,
בספטמבר 1939, הוחמר
מצב היהודים והחל שלטון
הטרור. חופש התנועה
הוגבל, היהודים פוטרו
ממשרותיהם ומנות המזון
שהוקצבו להם קוצצו.

**בשנת 1940 גויסו רבים מיהודי
העיירה לעבודות כפייה תחת
השלטון ההונגרי, במסגרת הצבא
ההונגרי. רבים מהם נשלחו לחזית
המזרחית לבניית תעלות הגנה נגד
הצבא הסובייטי, ונספו שם.
באוגוסט 1941 גורשו מאונגוואר
יהודים חסרי נתינות, ובהגיעם
לקמניץ פודולסקי שהייתה תחת
השלטון הגרמני, נרצחו.**

**בית הכנסת
באו'הורוד
שהיה מבתי
הכנסת
הגדולים של
זקרפטיה**

בתחילת אפריל 1944, הוקמו שני
גטאות באונגוואר. האחד יועד
לתושבי העיירה, ונמצא במפעל
לבנים שמחוץ לעיירה, והשני
יועד ליהודים שאינם תושבי
העיירה. שבוע לאחר מכן, גורשו
14,000 יהודי אונגוואר לגטו
בשטח מפעל הלבנים שמחוץ
לעיר. לאחר תלונת ראש העיר
ובקשתו לגרש את היהודים
המהווים פגיעה תברואתית
ובריאותית לתושבי עירו, שולחו
יהודי הגטאות במאי באותה שנה
בחמישה "משלוחים" לאושוויץ
ושם נרצחו.

**מאמצע מאי החלו להגיע למחנה
אושוויץ-בירקנאו יהודי הונגריה,
והשמדתם נמשכה עד יולי
1944.**

**בחודש יולי, נשלח משה למחנה
גם הוא, כאסיר מספר 7679.**

הכניסה למחנה אושוויץ

22. Jan. 1945.

- 23 -

1304.	118789	Stendig	Lazar	29. 6.24	Szarospatak Uhrm.	9474
1305.	119369	Stern	Jakob	2. 5.25	Groß Tarkany Kaufm.	
1306.	119013	Stern	Miklos	8. 6.16	Kassa Maler	9594
1307.	118037	Stern	Mor	21. 5.23	Nagyfűlős Fhctgr.	9484
1308.	119271	Stern	Selesmon	21. 8.00	Svaljava Anstet	9595
1309.	118707	Strausz	Pibor	14.12.07	Miskolc Uhrm.	9573
1310.	117306	Strikberger	Pinkes	25. 4.00	Rozalia Arb.	7696
1311.	118388	Strobel	Karoly	25. 2.24	Tynska Schust.	9530
1312.	119145	Strul	Sander	1. 1.29	Gergo Hollo Sohn.	7574
1313.	117930	Stuhl	Rudolf	3. 2.25	Borcanfalva Arb.	4434
1314.	119181	Tabak	Izrael	5.10.19	Szlotino Fürstenb.	7675
1315.	118405	Tath	Karoly	2.10.99	Messkorestes Schust.	202249
1316.	117481	Taub	Abraham	6. 6.13	Begersass Schleif.	70718
1317.	118154	Taub	Bernard	10. 1.13	Begersass Arb.	66171
1318.	117480	Taub	Moses Bernath	7.1.12	" Schleif.	66170
1319.	118121	Teitelbaum	Bertalan	30. 7.98	Bud Bicker	7562
1320.	117541	Teixler	Moukess	19. 8.24	Marmarosszig. Schl.	4508
1321.	117915	Teisler	Herman	10. 7.29	Felsóviso Fleisch.	3983
1322.	117234	Tesler	Abraham	5. 1.28	Borcanvolvo Strick.	4432
1323.	117799	Tesler	Moses	20.11.28	Felsóviso Schust.	4623
1324.	118790	Tessler	Samuil	30.11.24	Borcanfalva Schneid.	4429
1325.	119303	Torma	Janos	2. 1.12	Nagyvarad Arb.	202254
1326.	117843	Traub	Benó	12. 5.30	Jasina Arb.	3712
1327.	117855	Traub	Moses	7. 3.29	Jasina Arb.	4589
1328.	117639	Uvages	Salomon	3. 2.30	Felsorona Schül.	7648
1329.	118654	Vais	Jenő	29. 9.26	Ungvar Schuhs.	7503
1330.	117402	Vegh	Jakob	2. 6.07	Kaislapotok Schust.	9687
1331.	118454	Vegh	Moric	15. 8.30	Hachovo Lehrling	3635
1332.	117968	Veintberger	Alexander	14. 5.24	Koromlja Landarb.	9635
1333.	118522	Vegh	Paul	9. 9.24	Zborow Mech.	9690
1335.	118002	Vallinger	Mor	12.12.28	Ungvar Arb.	7679
1336.	119079	Waller	Isidor	23.18.13	Lukos Lecker	70746
1337.	119227	Waldman	Jozsef	17. 7.13	Szatmarnemeti Uhrmach.	
1338.	117776	Waldmann	Lazar	13.10.21	Borea Arb.	7611
1339.	118594	Waller	Isidor	14. 3.28	Ungvar Schüler	7523
1340.	119358	Weinberger	Ladislav	11. 1.08	Pilis Mech.	9720
1341.	119183	Weinberger	Moses	29. 3.28	Niredihaza Arb.	
1342.	119225	Weinberger	Salomon	23. 5.03	Szatmarnemeti Uhrm.	
1343.	117207	Weinberger	Abraham	22.12.29	Marmarossziget Lehrling	7005
1344.	118441	Weiss	Jenő	21. 4.27	Svalava Schloß.	9631
1345.	119208	Weiss	Josef	20.12.91	Osangon Arb.	9625
1346.	119025	Weiss	Leo	24.10.09	Felsóapssa Arb.	9713
1347.	118919	Weiss	Antal	22.12.11	Huszt Schloß.	9789
1348.	116785	Weiss	Armin	13. 8.28	Beregassz Schül.	4479
1349.	119384	Weiss	David	12.12.98	Szatmarnemeti Uhrm.	9717
1350.	117432	Weiss	Bessó	27.10.26	Osop Schneid.	7503
1351.	118180	Weisz	Herman	20. 4.30	Benedeki Schüler	3830
1352.	119228	Weiss	Ingacs	7. 3.00	Ilonca Glaser	
1353.	118418	Weiss	Isidor	19. 8.24	Munkacs Arb.	9670
1354.	118099	Weiss	Jakob	11.11.98	Benedeki Schneid.	
1355.	117992	Weisz	Ladislav	27.12.18	Nagy Karoly Schloß.	9714
1356.	117854	Weisz	Leopold	9. 8.26	Mezokasszony Weber	7445
1357.	118419	Weiss	Menyhert	26. 9.26	Munkacs Landarb.	9671
1358.	117805	Weisz	Mor	31. 3.01	Boly Müller	9629
1359.	117433	Weisz	Orlas	22.11.99	Munkacs Schneid.	7506
1360.	118734	Weisz	Samuel	10.10.84	Gsap Brucker	4480
1361.	118523	Weiss	Zoltan	1. 5.25	Zurta Mech.	9636
1362.	117457	Wieder	David	15. 4.15	Marmarossziget Arb.	4649
1363.	117614	Wider	Herman	5. 5.28	Felsóviso Arb.	3675

0025989

רשימת אסירי אושוויץ, ינואר 1945

**באמצע ינואר החל הצבא
האדום במתקפה רחבת היקף
בדרום פולין, מתקפת ויסלה-
אודר. ארבעה ימים לאחר שהחל
סגל המחנה להתפנות, גורש
משה למחנה בוכנוואלד.**

**שער הכניסה למחנה בוכנוואלד,
גרמניה**

על פי ההחלטות שהתקבלו
בוועידת יאלטה, בפברואר 1945,
השטח שבו נמצא מחנה
בוכנוואלד היה בשליטת ברית
המועצות. הצבא האמריקני
העביר לשליטה סובייטית את
המחנה כמה שבועות לאחר
שחרורו. הסובייטים הפעילו
מחדש את המחנה כמתקן
כליאה לאסירים פוליטיים עד
פברואר 1950. היה זה אחד
מעשרה מחנות ושלושה בתי
כלא שנבנו באזור הכיבוש
הסובייטי.

**משה הגיע למחנה בוכנוואלד
לקראת סוף המלחמה, ב-22
בינואר 1945, ושם נהנה
כאסיר מספר 118002. הוא
נכלא באחד מבתי הכלא
הסובייטים שהיו בו למשך
מספר חודשים.**

**קבוצות
אסירים
חוזרות
למחנה
ממשימות
עבודות כפיה,
בוכנוולד,
גרמניה**

פרק שני

עלייה לארץ

שחרור המחנות

מחנה בוכנוואלד שוחרר על ידי הכוחות האמריקנים באפריל 1945. בעת השחרור, לחלק מהילדים לא היו בגדים במידות המתאימות להם. הפתרון נמצא לאחר שנפרץ מחסן שבו אוחסנו בגדים של הנוער ההיטלראי. אלו חולקו אז לילדים תושבי בוכנוואלד כך שיוכלו לשמש אותם בחודשים שלאחר מכן.

ישראל מאיר לאו בן ה-8 עוזב את מחנה הריכוז בוכנוולד כשבאופן אירוני הוא לובש בגד של ה"היטלר יוגנד". את הרובה, המזוודה, הכומתה ושני המעילים קיבל במתנה מהחיילים האמריקאים (המופיעים ברקע התמונה, יחד עם אחיו נפתלי).

**במאי של אותה השנה
הגיע הרב מרקוס, קצין
יהודי-אמריקאי, ואסף את
כל הילדים שהגיעו למחנה
ורצו לנסוע לפלשתינה.**

**ניצולי בוכנוואלד
צעירים מניפים
את הדגל הציוני
בחלון רכבת
בגרמניה לאחר
מלחמת העולם
השנייה, יוני 1945**

ביוני 1945 משה נשלח יחד עם ילדי
המחנה ברכבות לצרפת. באקואי
(Écouis) חיכה להם בית הבראה
שנשכר על ידי O.Z, ארגון צדקה יהודי
צרפתי. שם בית ההבראה היה
"Kinderhilfswerk Ose". במקום
התקבצו באותה עת כ-500 נערים,
מבוכנוואלד ומברגן-בלזן.

ילדים יהודים מנופפים לשלום בעלייה לרכבות,
לאחר שחרורם ממחנה הריכוז בוכנוואלד

המסע לארץ ישראל

**ביוני 1945 יצאו 152 מהנערים
באקואי, ביניהם משה, למסע
לכיוון ארץ ישראל. הנערים לוו
בנציגי הסוכנות היהודית.**

**ניצולי בוכנוואלד על
סיפון אניית
המעפילים
"מטרואה", חיפה,
יולי 1945**

**חמישה ימים לאחר מכן, הפליגה
הקבוצה ממרסיי על אונייה של
הצי הצרפתי, "Ascanius",
והגיעה לנמל ג'נובה שבאיטליה.
לאחר ששהו כשעתיים בג'נובה,
הפליגו באניית העולים
"מטרואה" וכעבור ימים ספורים
הגיעו לנמל חיפה.**

ה"מטרואה"

**משה הפליג יחד עם ההפלגה
הראשונה שיצאה ב-7 ביולי,
מבין שתי הפלגות שאניית
"מטרואה" קיימה בשנת
1945.**

ה"מטרואה", 15 ביולי 1945

**האנייה "מטרואה" הייתה
האנייה הראשונה שהביאה
עולים לישראל לאחר
מלחמת העולם השנייה. ילדי
בוכנוואלד היו את מרבית
הנוסעים שהיו על האנייה,
ושאר הנוסעים היו ילדים
שהוסתרו בשוויץ ובצרפת.
המסע היה פרי שיתוף
פעולה של הצבא האמריקאי
והמוסד לעלייה ב', שהוקם
על מנת לעסוק בכל הקשור
למפעל ההעפלה.**

139.	Weingarten, Simcha	12.12.28	Poland	Mikwe Jisrael
140.	Wert, Menashe	1.5.28	"	"
141.	Godinger, Rafael	4.10.28	KPR	"
142.	Lazarow itz, Jacob	25.10.29	Rumania	"
143.	Lazarow itz, Juda	18.1.28	"	"
144.	Fogelfang, Heinrich	31.5.28	CSR	With relatives brother Jizhak Kibuz Dorot
145.	Ofmann, Jacob	1.1.29	Poland	With Kawa Frenkel, Tel Aviv 20, Hatachanastr.
146.	Widawski Heind	11.1.29	"	with uncle Fichel Kichter, Tel Aviv, 12, Hebronstr.
147.	Wegh, Michael	24.4.27	KPR	With uncle Kolman Wegh, Shotor, Tel-Aviv and aunt Folge Pasternok, Haifa, ATS
148.	Bender, Benjamin	1 7		with relative Officer of the Police Haifa, Kiriat Benjamin Meir, Kleinmann,
149.	Friedmann, Leib	28.5.29	Rumania	Kfar Pines
150.	Kaslerer, Bela	5.5.28	CSR	Mekor Chaim
151.	Neuwirth, Moses	15.12.30	Hungary	"
152.	Pozner, Jacob	25.5.31	Poland	"
153.	Willinger, Mor	12.12.28	CSR	"
154.	Weinberger, Deszoe Dow	23.1.28	Hungary	"
155.	Katz, Andor	15.9.29	CSR	Safed
156.	Regenbaum, Efraim	28.12.28	Poland	"
157.	Toepfer, Berl	10.12.28	Hungary	"
158.	Gottesman n, Herman	12.1.28	CSR	"
159.	Kleinmann, Simon	21.6.28	Poland	"
160.	Skurnik, Abraham	19 8.28	"	Both Hashita
161.	Goldberg, Berel	8.11.34	"	Not yet settled
162.	Abremowski, Abraham			Not settled with Youth Aliyah
163.	Altmann, Ben jamin			"
164.	Dickermann, Michael	2.2.27	Poland	" uncle Libush Koenigsberg
165.	Garnaski, Jisrael			"
166.	Isak, Abraham	29 1.27	Rumania	" whole Shalom Abraham Tel Aviv Nachlat Benjamin 46
167.	Kochan, Sala	15.5.27	Poland	"
168.	Klein, Jisrael	12.1.29	Hungary	"
169.	Liskor, Hersz			"
170.	Londner, Fiszal	16.5.27	Poland	" Ben Bachad, Seew Wiener
171.	Lender, Josef	21.4.26	Rumania	" brother in Rechovot Shoter o/Shlomo Asiroff
172.	Miranowski Jakob			"
173.	Milstein, Wolf	28.6.28		" Sister Tova Besposewka, Tel-Aviv, or Kibuz Gordania
174.	Szynek, Salomon			"
175.	Schuchmann, Berak	2.4.27		"
176.	Wechselmann, Romek.	3.9.32	Poland	" Cousin Zwi Kutner, Degania B, Jizhak Landau Degania B
177.	Zukovits, Jence			"
178.	Warszawski, Jisrael	5.5.27	Poland	" Zlotogurska, Shoshana Tel-Aviv, Nechmanistr.
179.	Abrahamson, Cima	19.1.28	"	"
180.	Rosenbaum Hersch		"	"
181.	Rosenkranz, Szya	9.1.28	"	"
182.	Feldberg, Aron	15.4.28	"	" uncle Kukutek, Jehuda, Tel-Aviv, Kiriat Seferstr. 14

Scanned by CamScanner

רשימת העולים באונייה "מטרואה" בה
מסומן משה וילינגר מתוך הארכיון הציוני

פרק שלישי

בארץ

**משה הגיע ארצה ב-15 ביולי 1945.
הניצולים שוכנו במחנה עתלית שהקימה
ממשלת המנדט הבריטי. המחנה הוקם
לאחר פרסום "הספר הלבן" הבריטי במאי
1939, שהגביל את מכסת העולים היהודים
המורשים להיכנס ארצה. מחנה זה נועד
לשמש כמרכז מעצר של עולים בלתי-
חוקיים.**

**ילדים ניצולי שואה
יורדים מן הרכבת
במחנה עתלית,
יולי 1945**

חודש לאחר מעצרם של
העולים הבלתי-חוקיים
במחנה עתלית, פרץ
הפלמ"ח אל המחנה
ושחרר את העצורים.
הבורחים עלו ברגל את
הכרמל דרך בית אורן
ומשם ירדו ליגור.

מעפילים
במחנה
המעצר
בעתלית.

**לאחר שהשתחרר מעתלית
הועבר משה לסנטוריום
(בית הבראה) לחולי
שחפת, "מקור חיים"
שבירושלים.**

**העבודה במכרות הפחם
במחנות, גרמה לו למחלת
ריאות, ולכן נזקק לטיפול.**

July 29th, 1945

Arrived on certificates from Buchenwald on SS "Mataroa"

on July 15th, 1945

IN HOSPITAL

1.	Friedmann, Leib	m	28.5.29	Vinone de sus Rum
2.	Kasierer, Bela	m	5.5.28	CSR Hospital Chofetz Chaim
3.	Katz, Andor	m	15.9.29	Uzhorod " Kfar Saba
4.	Neuwirth, Moses	m	15.12.30	Hung. " " "
5.	Pozner, Jacob	m	25.5.31	Reg. Koska P ol. " "
6.	Regenbaum, Efraim	m	28.12.28	Lodz Hospital Magdiel
7.	Willinger, Mor	m	12.12.28	Uzhorod CSR Hosp. Kf. Saba
8.	Weinberger, Deszoo Dov	m	23.1.28	Hung. Hospital Kfar Saba
9.	Toepfer, Berl	m	10.12.28	Debreczen Hung.
10.	Skurnik, Abraham	m	19.8.28	Marschau
11.	Gottesmann, Hermann	m	12.1.28	Swalaina CSR
12.	Kleinmann, Simon	m	27.6.28	Brenzlau Pol.

רשימת העולים באונייה מטרוואה, אשר הופנו לטיפול

רפואי מתוך הארכיון הציוני

6.	Regenbaum, Efraim	m	28.12.28
7.	Willinger, Mor	m	12.12.28
8.	Weinberger, Deszoo Dov	m	23.1.28

ההתאקלמות בארץ

באותה התקופה נוצר קשר בינו
לבין דודו אהרון-אדולף וילינגר,
שעלה ארצה לפני מלחמת
העולם השנייה והיה בעל חנות
בתל אביב ועם דודו בנימין
שנמלט ועלה כמה שנים לפניו.

אהרון,
ברוריה,
בנימין
ודליה

בהמשך, משה הצטרף לחוג
"עלומים" של תנועת הנוער
הדתית "בני עקיבא".
במסגרת הפעילות בתנועה,
משה הכיר את יחיאל אמיתי,
נערות "בית צעירות מזרחי"
וחברי שבט נוספים. בין הנערות
שהכיר, נמנתה רחל ויזל,
שלימים נעשתה חברתו הטובה.
ב"בית צעירות מזרחי" הם
פתחו סניף נוסף של שבט
עלומים, שהיווה מסגרת
משותפת לבילוי שעות הפנאי.

הנערות ששהו ב"בית צעירות
מזרחי" הגיעו ארצה במסגרת
עליית ילדי בוכנוואלד
ובמסגרת עליית ילדי טהרן,
שהגיעה מאירופה בגמר
מלחמת העולם השנייה. משה
חש זיקה אל אותן נערות,
שחוו את השואה בדומה אליו.
בשל מכנה משותף זה, משה
היה פעיל בבני עקיבא ונהג
להעביר את זמנו התנועה
ברחוב רוזנוביץ, יחד עם חברו
יחיאל.

יחיאל
בצעירותו

על הפגישה ביניהם
מספר יחיאל: "זכורני
את הרושם הראשון:
בחור גבוה, צנום,
שערות מסולסלות
בלונדיניות. רושם
חיצוני רגיל בהחלט
כבחור אחר. אך היה
בו משהו מושך,
מרתק. חיוך נחמד
שלא ירד אף פעם
מפניו. כעבור שניות
מספר כבר ידעתי מי
ומה הוא, ואנו כבר
ידידים."

**משה מעולם לא דיבר עם
חבריו על הזוועות שעבר
במחנות. הם מצדם לא שאלו,
וכנערים צעירים לא עיכלו את
הנעשה בשואה. הם ידעו על
כך שעלה לארץ ללא משפחה
ועסבל במחנות, אבל הוא לא
סיפר על שאירע לו רק כבדרך
אגב, ולא נתן לנושא לדכא
אותו.**

**רחל ויזל מספרת על כך: "זה
משהו שהיה מאוד אופייני לו -
לא מדברים על מה שרע, אלא
רק על הדברים הטובים."**

**בין עיסוקיהם של משה
וחבריו נמנו שירה, ריקודים
קבוצתיים, אהבות נעורים
וטיולים בתנועה. משה
השתלב בחברה, ויצא עם
התנועה למחנות ולטיולים.**

תמונות משבט עלומים בני עקיבא

דף הקשר של

שבט עלומים,

מופיעים בין

היתר: יחיאל

אמיתי, אירית רון

(רחל ויזל) ויוסף

ימיני.

מכרז ע"מ		
ס.ס. ר.	ש מ ש	
1.	רשק ואחיים חירש	רח' יליש
2.	יאה ואנרתם סובר	רח' סירב
3.	אנרתם (אנרתם) ואנרתם לוי	רח' נבכת
4.	רשק ואנרתם דגן	רח' אסף
5.	סביה (אנרתם) וחירש אלכזים	רח' זלמן
6.	רשק (ביאר) וחירש לוי	רח' סליה
7.	רשק כחן	רח' סטנ
8.	רשק ימיני	רח' רירב
9.	ישראל אלכזים	רח' חירש
10.	יחיאל אמיתי	רח' סירב
11.	אירית סלום	רח' חכום
12.	יוסף סמון	רח' יצחק
13.	סליה קליין	רח' בועז
14.	ישראל אסטנדין	רח' בר-ש
15.	סביה (אנרתם) וחירש רונבנר	רח' רירב
16.	סליה (אנרתם) וחירש רונבנר	רח' סירב
17.	יאה ואנרתם דגן	רח' בועז
18.	יאה ואנרתם דגן	רח' אסף
19.	יאה ואנרתם דגן	רח' יצחק
20.	יאה ואנרתם דגן	רח' סירב
21.	יאה ואנרתם דגן	רח' בועז
22.	יאה ואנרתם דגן	רח' אסף
23.	יאה ואנרתם דגן	רח' יצחק
24.	יאה ואנרתם דגן	רח' סירב
25.	יאה ואנרתם דגן	רח' בועז
26.	יאה ואנרתם דגן	רח' אסף
27.	יאה ואנרתם דגן	רח' יצחק
28.	יאה ואנרתם דגן	רח' סירב
29.	יאה ואנרתם דגן	רח' בועז
30.	יאה ואנרתם דגן	רח' אסף
31.	יאה ואנרתם דגן	רח' יצחק
32.	יאה ואנרתם דגן	רח' סירב

**פעילויות השבט היו בדרך כלל
ברחוב החבשים, מתחת לבית הפועל
המזרחי בעיר.**

**לנג מתארת איך הבנות הכינו
למפגשים האלה תפוזים קלופים
ומפולחים יפה, "כי לא היה כיבוד
אחר". החבר'ה, שאהבו מאוד לשיר
ולרקוד, נזכרים בשירים של אז
ומספרים שגם רקדו הורה. אמיתי
נהג להביא אתו אקורדיון לכל מקום.**

**חברי שבט
עלומים "בני
עקיבא"**

**משה היה גדול מחבריו
לתנועה בשנה, ואופיו
הבוגר שימש עבורם
מודל לחיקוי. הוא נתפס
בעיניהם כמעין
"אוטוריטה".**

**יחיאל מספר שמשה היה
בשבילו מעין האח הגדול
שהוא תמיד רצה. משה
התקבל בביתו כבן משפחה.
הוא הצטרף למשפחתו של
יחיאל לארוחות השישי,
ארוחות החג ונהג לישון
בביתו באופן קבוע. "הוא
הפך לבן בית אצלנו."
משה ויחיאל נהגו לשבת
בחדרו הקטן של יחיאל,
שנמצא בכניסה המרכזית
לביתו, שם ישבו ופטפטו
להנאתם.**

**אחד הזיכרונות החזקים
ביותר של יחיאל ממשה הוא
האופניים עליהם רכב משה.
משה נהג להרכיב את יחיאל,
ויחיאל התלהב מאוד מכך.**

**אמו של יחיאל אימצה את
משה אימוץ רגשי. היא
הייתה בשלנית נהדרת, ואחד
מתבשיליה היה גפילטע-
פיש. היא נהגה לשמור
למשה מנת גפילטע-פיש
בכל פעם בה הכינה תבשיל
זה, שכן הוא אהב אותו
מאוד בניגוד אליה. כינוי
החביבה של משה בפיה היה
"מוישל'ה". משה מצא בה
את האם שחסרה לו, וזו
הייתה אחת הסיבות לחיבור
שנוצר ביניהם.**

**פגישתם של רחל ויזל
(לימים אירית רון), התרחשה
בעקבות חתונתו של דודו של
משה עם דודתה של רחל
ויזל, אחייניתה של הכלה.**

**בניגוד לשמועה שהתפשטה
בבית צעירות מזרחי
שהשניים הם בני דודים, רחל
ומשה לא היו קרובי
משפחה. אולם, הם ראו
בעצמם בני דודים משום
שמשפחות שניהם נספו
בשואה ולא היו להם הרבה
קרובי משפחה אחרים.**

**"לא הייתה בינינו קירבה
משפחתית", רחל אומרת,
"אבל היינו מאוד קרובים
והרגשנו כמו משפחה.
לאמי הוא היה קורא דודה,
ולכן לא הפתיע אותי
שזכיתי לכינוי הזה [בת-
דודה]".**

משה נהג להגיע לבית צעירות
מזרחי על אופניו והוא ורחל נהגו
לטייל יחד. מאחר שהפנימייה בה
למדה רחל הייתה פנימייה דתית,
לא היו הרבה חברויות קרובות בין
בנות הפנימייה לבנים מחוצה לה.
אך, הזדהותם של משה ורחל כבני
דודים אפשרה להם לנהל קשר
קרוב בלי שבנות הפנימייה
תיראנה זאת בעין רעה.

המחזור
הראשון
של בית
צעירות
מזרחי,
ירושלים

1950

**בעזרת לשכת העבודה של בני
עקיבא השיג משה עבודה
כחשמלאי בירושלים. הוא החל
לעבוד בחנות למוצרי חשמל
"קאליש", שנמצאה במרכז העיר.**

**"אימא שלי סיפרה לי
שבאו לחנות ממשרד
הביטחון ושאלו על משה
וילינגר", אומר דב קאליש,
שממשיך את השושלת
בחנות המיתולוגית עם
אמו. הוא מוסיף כי אמו
סיפרה להם בהתרגשות על
הנער החרוץ.**

**מרגוט, האם, לא הכירה
את משה באופן אישי, אך
זכרה שמשה עבד אצל
בעלה בחנות, טרם
נישואיהם.**

**עם שחרורו מבית ההבראה
שכר חדר אצל משפחת פינק
בכרם אברהם, מה שהיה
אפשרי עבורו עקב העבודה
ב"קאליש".**

**הבית בו גר משה. רחוב מודיעין 6
שכונת כרם, בית רובינשטיין (מתוך
מפקד ירושלים 1939).**

**משה הצליח במקצוע בו
עסק והיה מאושר בחלקו.
על אף היותו בחור שקט,
משה היה מעורה בחיי
החברה. תמיד חיך בטוב
לב והבדיחה לא סרה מפיו
אף פעם. הוא השתלב בין
חבריו לתנועה, ובשל
שובבותו כונה בפי חבריו
"זיכמיר" (חפשו אותי).
כינוי נוסף שדבק בפי
חבריו היה "מוישה".**

משה חלם על חיים
שקטים בארץ, ולאט-
לאט מצא את דרכו.
באחד הימים, כאשר
העירו לו על כך שאינו
חוסך כסף כדי לבסס
את עתידו, ענה, "למה
לי לדאוג לעתיד ואני לא
יודע מה יהיה מחר, לכן
אני חי כעת בשלווה
ונותן לאחרים לחיות
כך."

פרק רביעי

צבא

ב-29 בנובמבר 1947 פרצה מלחמת העצמאות. יחיאל מספר על הלך הרוח ששרר ברחובות בזמן המלחמות: "ריח המוות נדף מכל רחבי ירושלים, קורבנות נפלו מפגזי האויב הרבים ואין משיב. אלה היו הימים הנוראים והאיומים הידועים יפה לכל בן ירושלים. עם בוא הערב, בא הפחד. הרחובות התרוקנו מאנשים, ורק לעתים נראה מאן-דהוא חולף במהירות ונעלם. אך הפחד היה רחוק ממשה.

**עוברים ושבים
בשוק הכרמל
תופסים מחסה
מאש צלפים
הנורית ממסגד
חסן בק**

**"זכורני לילה חשוך
ופגזים רבים מעופפים
באוויר הספוג ריח
המוות. אני יושב בחדרי
והנה נשמע קול צלצול
אופניים. צלצול המוכר
לי היטב, אופניו של
משה. קפצתי ממקומי
ישר לדלת וכולי תמיהה.
הייתכן? כעת בשעה
איומה כזאת יבוא אליי
משה?**

**"ואומנם, היה זה משה עם חיוך
על הפנים. אודה כי ישבתי לפני
כן אחוז פחד-מוות מפני העתיד,
אך ברגע שראיתי את חיוכו
השוקט סר ממני הפחד ופרצתי
בצחוק. 'מה אתה יושב בבית?
בוא נצא לטיול קטן בעיר!' אלו
היו דבריו אליי בשעה שבחוק
לא נראתה נפש חיה, בשעה
שכל רגע הנך עלול לקבל רסיס
מוות, או כדור אויב. אך כל זה
היה רחוק ממשה, הוא לא פחד
מהמוות."**

**בעת תקופת שירותו הצבאי,
משה נהג לבקר בבית
משפחתו של יחיאל. יחיאל
מספר כי הוא זוכר את משה
בא לבקרו בעודו לובש מדים.**

**חבר ששירת עם משה סיפר:
"הכרתיו כארבעה חודשים לפני
נפלו, עת יצאנו להגן על דרומה
על ירושלים. התנהגותו עם
חבריו ועיניו החולמות נתנו בי את
ההכרה שילד נקלע לחבורת
מגנים. היו בינינו בני 30 ומעלה -
אולם כשהגענו לחלוקת
התפקידים נוכחנו שה'ילד' הזה
מוכשר יותר מהאחרים. הוא
התקין את רשת הפעמונים
בעמדות לצורך קריאת עזרה
(מכשירי טלפון לא היו ברשותנו
לצורך זה).**

**"בימים הראשונים
לישיבתנו שם היה צורך
לשלוח כמה אנשים
לפעולה חשובה
בסביבה, והוא היה אחד
מאלה אשר יצאו
בשמחה למלא את
תפקידם."**

**משה שירת בקרבות הגדולים
ברמת רחל ובצפון תלפיות.
בבוא הפקודה מראשי היישוב,
בסוף חודש אפריל 1948,
התייצב משה להגנת העם
בנימת ביטחון מרשימה.
על כך מספר יחיאל שהפחד
היה ממנו והלאה, כי הוא חשב
על החיים, על הניצחון, על
מולדת ועל חיים שקטים.**

**הקרבות
ברמת
רחל 1948**

משה גויס לחטיבת "עציוני", היא
חטיבת "ירושלים" - חטיבה מספר
6 של ה"הגנה". חטיבה זו הוקמה
שנה טרם הצטרפותו אליה במטרה
להגן על ירושלים וסביבתה.
לאחר מכן, משה צורף ליחידת
פל"ם (פלוגת משמר) והועבר
לגדוד 63, "מכמש", אחד משני
גדודיה הראשונים של החטיבה.

חטיבת
עציוני
במלחמת
השחרור

**מדרומה של ירושלים הועבר
משה עם יחידתו לגזרה הצפונית
של העיר. היחידה הטלפונית
אליה הועבר משה נמצאה באזור
בתי מנדלבאום (שייח ג'ראח).
אזור זה היווה את מעבר הגבול
היחיד בין שני חלקיה
של ירושלים, בין השנים 1948–
1967. אזור זה נקרא כך על שם
ביתם של בני הזוג
מנדלבאום שהיה סמוך למעבר,
בשטח ההפקר בין ישראל
לבין ממלכת ירדן.**

**בתי מנדלבאום שכנו
בגבול שבין גוש
השכונות היהודיות
בצפון העיר והשכונות
הערביות, והיוו את אחד
ממוקדי ההתלקחות
המרכזיים והמסוכנים
בירושלים בתקופת
מלחמת העצמאות.**

מיקומם של הבתים היה
בסמוך לצומת כבישים
חשוב בו עברה הדרך
להר הצופים.
מיד לאחר הצהרת
האו"ם על תכנית
החלוקה, תקריות אש
וקרבות עזים החלו
מתרחשים באזור זה.
תקריות אלו הלכו ורבו
בהמשך הלחימה.

אזור בתי מנדלבאום היווה גם
את אחד מצירי הפלישה על
צבא ירדן לירושלים. כוחות
ה"הגנה" הצליחו להחזיק במספר
בתים סמוכים ולהפוך אותם
לעמדות ישראליות. עם פרוץ
קרבות "עשרת הימים", ביולי
1948, ניסה הלגיון להשתלט על
הבתים, במטרה להשיג מאחז
בצפון העיר ולאיים על השכונות
היהודיות מאה שערים ובית
ישראל. לאחר קרבות עזים,
מהקשים שידעה ירושלים
במלחמת העצמאות, נבלמו
הירדנים ונסוגו לעמדותיהם
הקודמות.

**באזור זה שירת משה, והתמיד
להתקין או לתקן קו טלפון כל
אימת שנדרש.**

**כיוון שהיה חשמלאי, משה
נשלח לכל החזיתות כחשמלאי
וטלפוניסט. אך מכורח המצב
באותם הימים, נאלץ כל חייל
להיות מוכשר בכול, ולכן תפקד
משה כמקלען של המחלקה.**

**מלחמת
השחרור
1948**

אחד מחבריו לגדוד מספר:
"אופייני היה הדבר שהיה
בא לעמדות לבקר את
החברים אפילו שלא היה
מתפקידו לשמור. היה מבדח
את החברים במעשי קונדס
ובהלצותיו העסיסיות, היה
מחלק מכל מה שהיה לו
לחברים. הוא רדף צדק
ואחוה, נשאר תמיד בין
האחרונים לחופשות ולזכויות
חברתיות אחרות."

פרק חמישי

תקרית הירי

**אור ליום י' באב תש"ח
(15.8.1948) ניסו אנשי
הלגיון הנמצאים בשייח
ג'ראח להתפרץ העירה.
הם הפציצו את כל שטח
החזית באלפי פגזים. אחד
הפגזים פגע בטלפון
המחבר את בית מנדלבאום
עם המטה. כתוצאה מכך,
לא היה קשר עם המפקדה
ונמנעה האפשרות
לתקשורת המיועדת למתן
הוראות בשלב קריטי של
המלחמה.**

**משה התנדב מיד לצאת
עם עוד חבר במטרה
לתקן את הקו, אך
המפקד עצר אותו
מנקיטת פעולה בשל
כובד מתקפת האויב.
הסכנה לעיר הלכה
וגדלה בינתיים, ולמפקד
לא נותרה ברירה אלא
להסכים ליציאתו של
משה לתקן את הקו.**

**חבריו של משה טענו
בפניו כי היו אלו שעות
אחרונות לפני הפסקת
האש ואמרו כי מוטב
להמתין. הם הפצירו בו
לא ללכת, אך משה ענה,
"אני חייל, קיבלתי
פקודה ועליי למלאותה",
והלך.**

**מספרים חבריו על רגעיו
האחרונים: "הוא הלך זקוף,
בלי שמץ של פחד, וחיך
בביטחון". משה וחברו
הצליחו לתקן את הקו
הקרוע, והחלו לחזור דרך
הכביש הראשי בשכונת
נחלת יצחק, בו לא היה קיר
מחסה. חברו עבר ראשון
בשלום ומשה זינק אחריו,
אך באמצע הדרך השיגו
כדור של צלף ערבי והוא
נפגע בבטנו.**

**משה הובהל לבית
החולים "זיו" במצב
אנוש, אך שם נפטר
מפצעיו. לאחר מותו
הועברו חפציו לרחל ויזל
חברתו הטובה. משה
דיווח במסמכיו על רחל
ויזל כבת דודתו, וביקש
להעביר לה את כל
רכושו במידה שיקרה לו
משהו.**

**בשל הקרבות העזים
שעוד התנהלו ברחבי
הארץ, חבריו לא יכלו
לחלוק לו כבוד אחרון
ולהשתתף בלוויה.**

פרק שישי

הנצחה

פרויקט "לתת פנים לנופלים"

פרויקט "לתת פנים
לנופלים" הוקם בשנת 2012
על ידי דורית פרי ואורי
שגיא מתנדבים - חוקרים,
ששמו להם למטרה, להשלים
פרטי חייהם של חללי
מערכות ישראל אשר
מצבותיהם חסרות מידע
וקורותיהם אינן ידועות.

הפ
הי
במ

מתוך 811 חיילים אשר נפלו
בין השנים 1940-1950,

הושלמו סיפורי חייהם של
עשרות לוחמים ולוחמות.
ילידי הארץ או עולים
מתפוצות ישראל השונות.

לקבוצה אין כלי
עליהם

דורית פרי, מיוזמות
הפרוייקט, סיפרה: "אני לא
יכולה לעמוד בפני מצבה ריקה.
לכל חייל יש סיפור. כל חייל
הינו עולם ומלואו. מצבה ריקה
הופכת את החייל לשקוף.

זהו פרויקט ערכי וציוני
ממדרגה ראשונה שיש להנחיל
לציבור בכלל. המדינה נבנית

"אנו רואים בהשלמת פרטים בסיפור חייהם של הנופלים חשיבות ערכית, אנושית וציונית. זה

כדי
קמה

המע
לכב
מדי

בפרויקט "לתת פנים לנופלים", לוקחים חלק 20 מתנדבים אשר נרתמו למשימה, אליהם חברו ארגונים וארכיונים בארץ ובחו"ל אשר מסייעים בחיפוש ובמידע ובהם: הארכיון הציוני, יד ושם, משרד הפנים, ארכיון המוזיאון היהודי בוורשה,

המרכז הלאומי לזיכרון השואה

תהליך חקר חיי ו של

משה

טקס גילוי המצבה
התקיים הודות לפרויקט
"לתת פנים לנופלים".
דורית פרי ואורי שגיא,
יוזמי פרויקט "לתת
פנים לנופלים", פתחו
את תיק החלל של
וילינגר במשרד
הביטחון, אבל לא מצאו
בו דבר מלבד מסמך
שהפנה אותם לאישה
הקרויה "רחל ויזל".

החִיפוּשִׁים נִמְשָׁכוּ
בֶּאֱרֵכּוֹן הַצִּיּוֹנִי,
בֶּאֱרֵכּוֹן צֶה"ל וּבִיד
וּשֵׁם. בֶּאֱרֵכּוֹן הַצִּיּוֹנִי
נִמְצָא כִּרְטִיס עֲלִיית
הַנוֹעַר שֶׁל מֹר וִילִינְגֶר
(שֵׁמוֹ שֶׁל מֹשֶׁה בִּצ'כִּית).
בִּכְרְטִיס זֶה הוֹפִיעוּ שְׁמוֹת
הוֹרֵיוֹ וּשְׁמוֹת מַחֲנוֹת
הַרִיכוֹז וְהַשְׁמְדָה שְׁבָהם
שֶׁהָיָה וְעַבֵּד בִּפְרֹד:
בּוֹכְנוּ וְאֵלֶּד, אֲשׁוּוּיָן
וּבִירְקֵנָאוּ.

1-2	5-2	תאריך	16/7/45	מחלקת העליה של הסוכנות היהודית לא"י - המחלקה לסטטיסטיקה							
3	4	חוק או לשבת	א"י	שם המשפחה: <u>וילנר</u>							
4	6/5	גרשם או שוחרר	ע"א	בא' לועזי: <u>NILKINGER</u> שם פרטי: <u>MOR.</u> ג'ס"ר							
קרובים: השם			שייך להסתי':								
הכתבה:			יחס הקרבה								
הערות:			ע"א ז"ר								
זכר (ז) - פנייה אשכנזי, דייקא, ובאבנא - 1945											
מספר	ראש המשפחה והבולט השם הפרטי	יחס הקרבה	המין	המסב המשותף	הגיל	העדה	ארץ הולדתו	הבחינות	ארץ מגוריו לפני המלחמה	משלח היד	פרטים בנוגע ל: ארץ העקלה
1	ראש המשפחה בעל הדינה	רמ	ז	ב"ק	16	אשכנז	ז"א	ז"א	ז"א		
2											
3											
4											
5											
6											
7											
8											
	מ"ה העלה 10-13	ב"ד יונה בלה 14	ג"מ משה 15	16	17-18	19	20 21	22-23	24-25	26-27	28-29
1	1009	11/3		16	17	1	17	17	17	95	
2											
3											
4											
5											
6											
7											
8											

כרטיס עליית הנוער של משה

פרי ושגיא מצאו בנוסף
כרטיס חיפוש קרובים
על שם מור וילינגר.
ב-4 בדצמבר 1945
חיפשה אותו ניצולת
שואה בשם לאורה
רוטשטיין וב-6 במארס
1946 היא חיפשה אותו
בשנית. על הכרטיס
צוין שמשה שהה באותה
העת בבית ההבראה
בשכונת מקור חיים
בירושלים, בית הבראה
לחולי שחפת. "הקשר של
לאורה אליו עדיין לא
ידוע לנו, מספרת
פרי. "ייתכן שהיתה
חברת ילדות שלו."

19 DEC. 1945
062/22827

א ל : המדור לחיפוש קרובים, ירושלים.

מאת : הנהלת המשרדים בחיפה

כתשובה לתזכרתכם מס' 22827 מיום 26/10/45

עלינו להודיע כי מרות (מור לא מופיע) לא הגיעה ארצה. הגיעה ארצה ביום 2.9.45 באניה ו' צ' אנס / ז' ב' ינואר

וכתבתו (הנוכחית היא : יושב ראש) :

טובים 11

הסוכנות היהודית לארץ ישראל

מס' 062/22827

ירושלים, 92 ת.ד. (4.12.45)

ל : הנהלת המשרדים בחיפה.

ת : המדור לחיפוש קרובים, ירושלים

נא לברר בכרטיסית העולים שלכם אם ה' הגב' מר וילינגר שניהל ב-1945

יעוץ) ארצה ואם כן להודיע לנו את תאריך בואוהו, שם ניה וכתבתוה) הנוכחית.

10.45-2000-19

פנימי

פרטי הכרטיס האישי
במדור לחפוש קרובים

מספר תחיל 22827

שם המשפחה	וילינגר
השם הפרטי	מור
הכתובת	א'י
פרטים נוספים:	

ניצול בחו"ל

שם המשפחה	עברית לועזית	וילינגר
השם הפרטי	עברית לועזית	מור
הכתובת האחרונה		א'י
מקום מוצאו		
גיל		
מקור הידיעה מיום וע"י		
פרטים נוספים:		

**כרטיסי חיפוש קרובים
באדיבות הארכיון הציוני.
בכרטיס הראשון, לאורה
מחפשת אחר משה;
בכרטיס השני, משה
מחפש אחר לאורה.**

בעיתון "זרעים" של בני
עקיבא, שיצא בראש השנה
תש"ט, מצאו פרי ושגיא
כתבה שבה הוזכר וילינגר
כחניך בני עקיבא. בעיתון
"הצופה" הם מצאו שתי
כתבות שעסקו במשה
וילינגר, שעליהן היה חתום
יחיאל אמיתי.

את הכתבה הראשונה כתב
יחיאל בשבוע שלאחר נפילתו
של משה, ואת השנייה כתב
כעבור שנה לנפלו.

זכרון לנופלים

אליעזר ענבי, חי"ד

הילך הראשון בשכונת הפועל המזרחי בכפר חסידים. בקיץ תשי"ג אנו פוגשים אותו בקירוס הארצי הראשון של מ"כ דתיים של הגדנ"ע. אולי עזר מסיים את הקורס בהצטיינות, ומתאסר להודי רכה בפתח תקווה. גרעין ההכשרה מחייב אותו לצאת להכשרה, אולם הוא סבור שמקומו הנוכחי הוא בהודרה. לבסוף נקלט בחיי הקבוצה. בת' חבב על הכול בחבר, כמדריך וכמפקד. בעוד שער כה הדרוך בגדנ"ע נערים צעירים, הרי עכ' שיו הוטל עליו, בן ה'א, להדריך. את חברי הקבוצה שרובם מבוגרים ממנו.

הקבוצה עוברת לנגב; אליעזר מתמנה בסגנו של מפקד המקום. עם פרוץ המערכה הוא יוצא מפעם לפעם כמפקד בסיוורילית, שקט ובוטח הוא מנהיג אותנו קילומטרים רבים מן הנקודות. ולשומרים הוא מזכיר את סיסמת ההיכר החביבה עליו: "הנגב שלנו".

בהפוגה, בשעת עבודה בשדה מוקשים, נפל אליעזר. לא נשכת את חורת ההגנה שלמדתנו; נזכור את סיסמתך: "הנגב שלנו".

חבר

מושה ווילינגר, חי"ד

עלה ארצה לפני 3 שנים עם עליית הנוער (עליית בוכנאלד). היה במחנות השמד; בזכני וחאלה, אושווייטש וזעז, שם אבד את כל משפחתו. יחדיו בא הגנה. התגבר על כל הקשיים והצליח להסתדר בעזרת "עליית הנוער". עבד כחשמלאי והשתכר למחייתו, בחבר חנוכה. בני עקיבא בחוף לארץ המשיך באתו קו וזכנס לבני עקיבא מיד בבואו ארצה, היה חבר פעיל בשבט "עלומים" בסניף ירושלים. עם זאת צווי הגיוס יצא משה למילוי תפקידו, היה בקריבות הגדולים ברמת רחל ובצפון תלפיות, לפני אחד שנים עבר ליחידה טלפונים והיה בבחי מאונלי ביום (שייך גרמא). אור ליום א' (י' באב תש"ח) בעת ההתקפה הגדולה יצא כשה לתקן קו טל' מן שנוק עקב היריות, "אל תלך" — אמרו לו חבריו — חכה לגמר היריות, אך משה ענה, "אני חייל, קיבלתי פקודה ועלי למלאותה", והלך. כעבור רגעים מספר הובא פצוע קשה מכורו בבטן, ובדרך לבית החולים יצאה נשמתו בטהרה השמימה והוא בן 19 שנה.

מושה בן ברוך ווילינגר, נהרג ביום י' בני"א תש"ח וחובא לקבורה בו ביום לקבר עראי בשייך באדר".

לאה פריואנר, חי"ד

ראויה בפעם הראשונה לפני ארבע שנים בעת לכוה בכיתה ה' בגמנסיה "תלפיות". היתה חל' מידה מופלאה אצילת הנפש ובעלת כשרון מורה. ואשתוק, בחיותה כת שבע' עשרה, עזבה את בית הוריה בתל'אביב עלתה לירושלים והצטרפה לשומרי החומות. היתה תמיד מלאה מרץ ובי טחון עצמי. לוחמת אמיצה היתה והשתתפה בכל הקרבות בירושלים: סובא, מלחא, דיר יאסין ועיר העתיקה. הצטיינה בקרבות ולחבה באימץ. מסורה היתה לשורה, נאמנה לתפקידה ואת היקר ביותר הקריבה למולדת: את חייה בגיל שמונה עשרה ושלושה חודשים.

אברהם באום, חי"ד

את אברהם הכרתי בבית הספר התיכון. בחור שקט ושוקד על לימודיו. לאחר זמן מה הכרתי בחנוכה ב.בני עקיבא ומיד התחבב עלי בתכונותיו הטובות. בתנועה היה חבר נאמן. פעיל ומסור ומילא את תפקידו באמונה רבה. היה גובר הסניף במשך שנה ומילא תפקידו במסירות. יחידיו התייצבו לשורות ה"הגנה" עם הקמת הפלוגה הדתית ומעולם לא התסיר אף פעולה.

עם הקמת המיליציה צורף אליה והיה יומם ולילה בעמדות בגבולות העיר. בחור צעיר דתי וחבר בני עקיבא לא יכול להסתגל לחבר'ה הבלתי דתית ולכן דרש את חזרתו לפלור'ה הדתית.

למחרת יום שחרורה של בן'שמן קרה הא' סון ובקרוב על גימזו נפל חלל.

חברו יצחק

שמואל מולדבסקי, חי"ד

בן לרב יעקב מולדבסקי ז"ל, שייך בבתי גלים חיפה. סגן בילדתו תורה ויראת שמים מבית אבא. אולם כשנתרחק מהבית בעת לי' מוריו בבית המדרש למורים בירושלים נק' לע להבינה חילונית ונסחף בורם. לאחר סיי' מו את חוק לימודי' שימש מורה ומדריך גונר בקיבוצי הגליל ובירושלים והתמחה בטי' מול בילדים עזובים. במלחמה האחרונה גוי' יס לעי, ולאחריו למד באוניברסיטת שווייץ והשתלם במקצוע הג'ל. וכאן בא המיפנה הג' דול ברוחו. המאורעות שבארץ בימים ההם — מלחמת בריטניה ומלחמת החירות בישראל —

הביאו משבר ברוחו והוא חזר בתשובה שלי' מה לתורת ישראל. מחפש אמת היה מטבעו, רציני ומתרחק מן השיגרה. יחסו של העולם הגויי לישראל, עמידתו על דמנה הנשפך וה' ציגיות של הממשלה הסוציאליסטית כלפי שא' רית הפליטה — הוכיחו ללא כל ספק, מה ער' כה של 'תורת הגויים ומסורה. והאירה לו תורת מורשה. וכדרכו — עשת מלאכת שלי' מה. בכל. הרצינות. שבלבבו. שב לארץ. ונכ' נס לקיבוץ הפועל המזרחי ביבנה. שחל לא' חר זה זמן מה בקיבוץ "חפץ חיים" ואף כש' נשתקע — לפי תביעת הוריו — בעיר שקד על תורתו ודיקדק באורד חיים מסורות. גם פרוץ המאורעות נתגייס ולאחר שבועות מיס' פר נשלח לחזית ונפל בקרב ליד מלכיה בג' ליל העליון.

א. יוסיפון

שלמה טרפר, חי"ד

מעיינות בוקובינה. הספונות רוח ומסורת ישראלית. הוא בא. בבוקארסט הכרתיו. בקי' בוך ההכשרה, ביחיות החברות. בעבודה ונפי' עולה. תמיד היה בין הראשונים. בעבודת בין העובדים. בשיחה — בין המדברים, בדבר שבי' מסירות — בין המתמסרים. יחד עם חברים הוא עבר את הדרך הארוכה של לבטים. נפי' תול דרכי, סבל גופני, גירוש טראנסניסטריה המשך העבודה במחתרת עד שעלה ארצה. גם כאן היה בין הראשונים, גם כאן היה יחד עם החברה.

עם יצירת קבוצת'מכורה היה בין המזייבים אותה. מילא את המוטל עליו. לא קיבל יותר מדי ולא הפריז בכוחותיו. היה בין המסתפקים במטעם אבל הבין לרדת אלה שדרשו יותר גוי' חיות מהקבוצה ויותר סיפוק מתחברה. בכפר יעבץ, בעמדה הקידמית, מצא את מר' תו. כדור האויב פלח את ראשו.

זכרון לנופלים

משה בן ברוך ווילנינגר הי"ד

(שנה לנופל)

תקופת ההפוגה
מלוח יריות ופגזים.
זים. המות אורב
בכל פנה ופנה, רעב
ומחסור — כזאת
היתה התקופה שבה
נאלץ חברי צאחי
משה.

היה זה בבית
מגולבאום, הלגיון
הערבי התקף בעוז
כאלו רצה להרוק

את כל תחמושתו על העיר, ובעמדה
בבית מגולבאום נוחק קשר הסלפון.
משה ו"ל הנוגד עם עוד חבר לצאת
ולתקן את הקו אך המפקד במקום
עצרו מפאת התקפה הכבדה של
האויב. הסכנה לעיר הולכת וגדלה.
אין הוראות ואין קשר עם המפקדה.
באין ברירה מסכים המפקד ליציאתו
של משה לתקן את הקו. הוא מבצע
את המשימה בסכנת נפשות. חוזר
לעמדה ובורך משגו כדור האויב.
בדרך לבית החולים יצאה נשמתו,
והיא אך בן 19 שנה.

משה חשב לחיות, ליצור, לשכוח
את כל מה שעבר עליו במחנות ההסגר.
גר באירופה, אשר שם אבדה לו כל
משפחתו. הוא — הנער האחרון מה
משפחה — חשב לחדש את המשפחה
ולקוממה. תזונה...

אחי משה! מי יחמני ומי ימלא
מקומך בלבי? נוחה בשלום אחי!
ח. נ. צ. ב. ה.

א.

ישעיהו פוליקמן הי"ד

מה כואב הלב בזכרנו כי חסר גם
אתה מאתנו. נוסף לשני הקרובים
הקרובים בני משפחתנו שנלקחו משור
רוחנו: בני מחמד שלמון הי"ד
שנפל בקרב בגליל, וכן וודנו משה'ל
שלמון הי"ד שנפל בכפר עציון,
והנה גם אתה בנופלים!

עוד בחיותך רך בשנים הצעירות
לגונגה יחד עם בני דורך הגבורים
שלמה ומשה הי"ד, רכשת לך אהדה
כל תלומדים ומלאות תפקידים קשים
ואחרים, וגם קריאת ההתנדבות לצבא
בא והגנה לישראל, היית מראשוני
והשתתפת בכל הקרבות. החל ממגיני
תלאביב כמפקד ולוחם מוכשר בפל
מ"ת ועם חיות הגנבה, השתתפת
בהגנת יד מרדכי ויצלת ובכבוש ברי
עד שכרעת, ונפלת בגרעם ביום
25.5.48 — היום חמור והנומר...

חובותיך כלפי הורייך אלצון. לעי
זוב את מקום הכשרתך בגליל וללכת
לעזור לפנסת המשפחה ונשאת את
העול הזה בכבד. תמיד היית מוכן
להגיש את העזרה הנדרשת לכל נזקק,
ואף פעם לא התאוננת, והסתפקת
במועט.

נוחה בשלום ותנעם לך אדמת ישי
ואל הרוח נדמן ומדם בני משפחתך.
דורך ודודתך וכל המשפחה המתה
אבלים עליכם ונושאים את זכרן
בגאון ובכבוד לצד.
אברהם ועמליה פוליקמן

פרי ושגיא החלו לחפש את
שרידי משפחת וילינגר
מסלובקיה גם באמצעות פרויקט
"ישראל נגלית לעין",
שבמסגרתו משתפים אנשים את
תיעוד חייהם באלבומי תמונות
ומסמכים. כך עלה שמו של
הדוד, אהרון. יעקב, בנו של
אהרון, חיבר אותם לבני
דודים אחרים, כמו יקותיאל
ומרים - ילדיו של בנימין,
אחי אהרון.

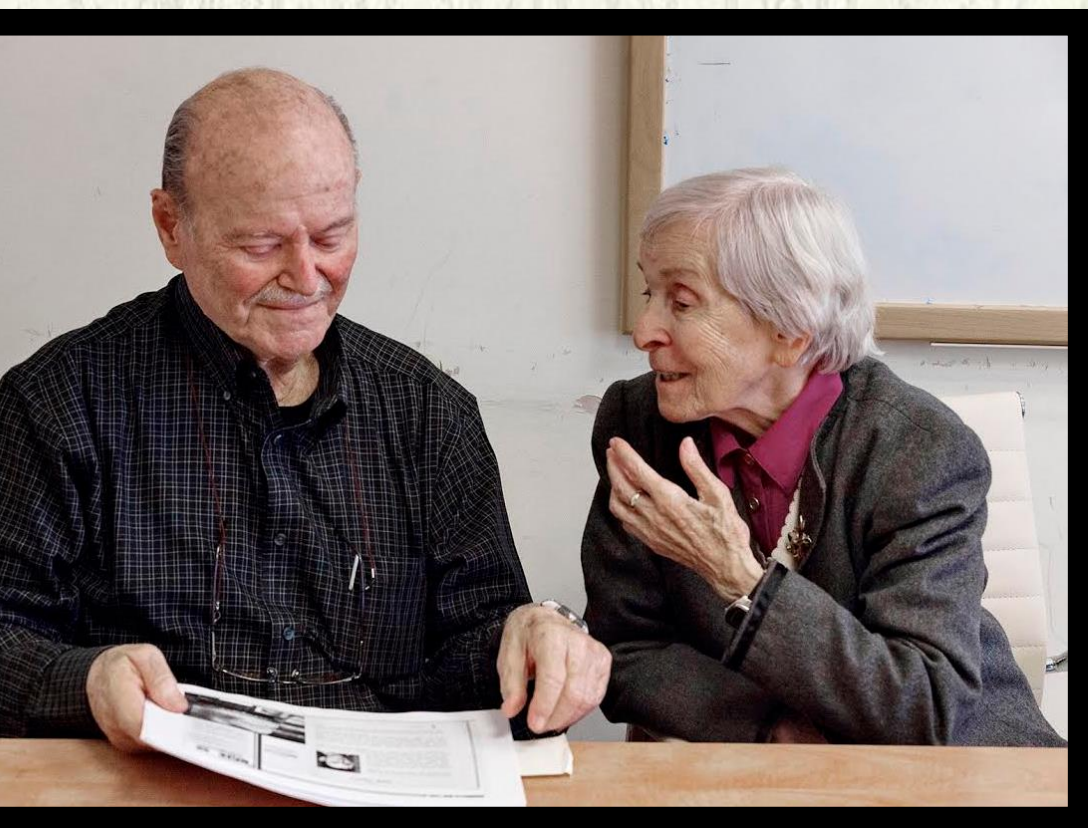
במסגרת החקר שביצעו
השניים, הגיעו גם
ליחיאל אמיתי.

"אני אשאל שאלה שאולי
תהיה לא קלה," פתחה
דורית בהתקשרה ליחיאל.
"הכרת אדם בשם משה
וילינגר?"

"את יודעת שאת מעלה לי
את השם הזה מהאוב," ענה
יחיאל אחרי דקה ארוכה.
"אני אדם מבוגר, והבחור
הזה הוא חבר ילדות שלי,
ונמצא כל הזמן בראש
שלי. מאז שהוא נפל לא
עבר יום אחד שלא חשבתי
עליו, שלא חשבתי מה עלה
בגורלו ומה יקרה כשאני
אמות, מי יזכור את משה
וילינגר."

רחל ויזל, שעתה קרויה
בשם אירית רון, ויחיאל
נפגשו ביוזמת משרד
הביטחון. הפגישה נעשתה
לצורך הכנת כתבה שהוכנה
לכבוד הטקס, על ידי
עיתון "ישראל היום".
יותר משישים שנה השניים
לא התראו.

אירית רון סיפרה בפגישה על
הסיבה לשינוי שמה. "עכשיו
קוראים לי אירית. האמת היא שמאז
שנות החמישים קוראים לי אירית.
כשעמדתי להתחתן עם בעלי ישראל,
התברר שגם לאימא שלו קוראים
רחל. לא רציתי לוותר עליו, אז
הלכתי להחליף את שמי הפרטי."

**אירית רון
ויחיאל
אמיתי
משלימים
פערים**

גם יקותיאל, בן דודו של משה,
נכח בפגישה. אולם, בעוד
יחיאל ואירית דיברו בקצב,
יקותיאל ישב בשתיקה והקשיב
בעניין למתרחש בחדר. יקותיאל
כלל לא הכיר את משה משום
שמשה נפל ארבע שנים לפני
שנולד.

**בני דודו
של
משה,
יקותיאל
ומרים,
במקס
גילוי
המצבה
בהר
הרצל**

טקס גילוי המצבה

ב-14 למאי 2015, בשעה 11 בבוקר, התקיים טקס גילוי המצבה של משה וילינגר בגוש א' חלקה 5, חלקת חללי תש"ח בבית העלמין הצבאי בהר הרצל.

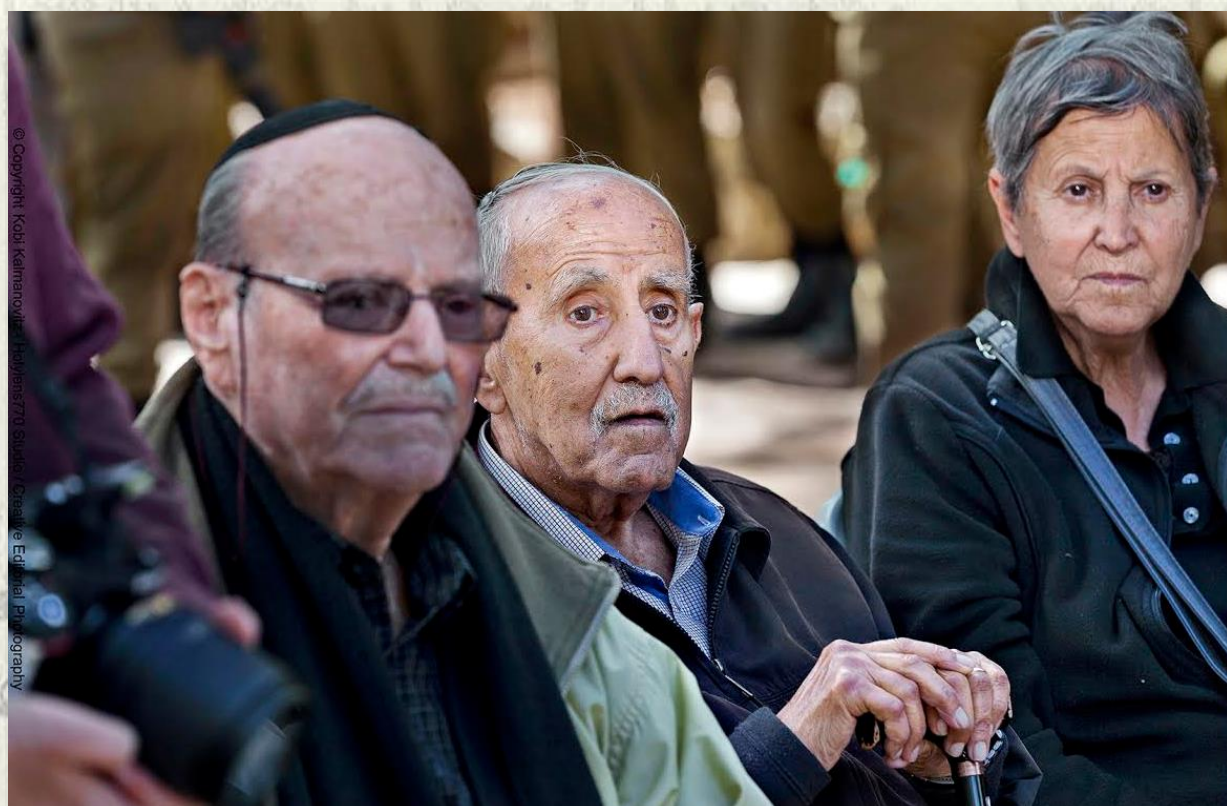
קברו של
משה
ועליו
מצבתו
החדשה
ותמונתו

בטקס נכחו כ- 100 איש.
רובם כלל לא הכירו את משה
ואף לא שמעו עליו. בין
הנוכחים היו: בני משפחתו
של משה, חבריו, נציגי משרד
הביטחון, יד ושם והארכיון
הציוני שהיו שותפים לחקר,
מחלקה של טירונים בצה"ל,
תלמידים מבית ספר
בירושלים, קבוצות של
מטיילים שהיו בבית העלמין
ומתנדבי "לתת פנים
לנופלים".

מקס גילוי
המצבה

לכבוד הטקס, הוצבו דגלים, פרחים
וכיסאות לבנים סביב קברו של משה.
הייתה זו הפעם הראשונה שבה חבריו של
משה עלו לקברו. עד לאחרונה, כלל לא
ידעו שהקבר קיים. לעומתם, בני
המשפחה מצאו את הקבר לפני כמה שנים.
חבריו של משה, שאיבדו אותו לפני 67
שנים, התיישבו בשורה הראשונה.

יחיאל אמיתי ויוסף ימיני בטקס גילוי המצבה

במהלך הטקס אמר חזן צבאי
"אל מלא רחמים" ויחיאל
אמיתי אמר קדיש על קברו
של משה. את בחירתו לומר
קדיש על משה יחיאל נימק
כך: "ברשותכם, אני
מתכוון לומר על משה
קדיש. הוא היה בשבילי בן
משפחה, ממש כמו אח, ואח
אומר קדיש. אני שמח שסוף
סוף הוא יכול לנוח על
משכבו בשלום."
דורית פרי סיפרה את
סיפור החקר. מרים, יחיאל
ושפרה חובב שחקרה את
סיפור חיון של משה, אמרו
מילים לזכרו של משה.

דברים לזכרו של משה ולינצ'ר ז"ל, שנאמרו על ידי
יחיאל אחימי בטקס גילוי המצבה החדשה

משה יקר ואהוב.

חבר יקר שלי. בשנות היכרותנו היינו חבריים קרובים
ביותר אחד עם השני וכאח היית לי. והתאבלתי עליך
כהתאבל אח על אחיו, כאשר כדור של אויה פגע בק
והביא למותך.

היית צעיר לימים בן 19, ניצול שואה, בודד וללא
משפחה ובעקושי הספקת לחיות כאן בארץ מספר שנים
בודדות כאדם חופשי לאחר לוועות השואה ממנה
ניצלת.

67 שנה חלפו מאז אותו יום מר בו נפלת חלל בהגנה
על ירושלים. נפלת כגיבור שפעל ללא היסוס כדי
למלא אחרי ההוראות של מפקדך ולא היססת להציל
את המשימה שהוטלה עליך, למרות הסכנה הרבה,
משימה שעלתה בחייך.

משה יקר ואהוב שלנו.

67 שנה לא הושלה המצבה הנצבת על קברך והיום,
משה, אנחנו כאן ידידים, חברים וקרובים, חונכים היום
את המצבה החדשה שמכסה את קברך ומספרת עליך
ועל הורייך.

כמו אז גם היום אנחנו נזכרים בעצה רה על שהלכת
מאתנו לפני 67 שנה, אך למרות השנים הרבות שחלפו,
לא נשכחת מאתנו ומלבנו ולכור נלכור אותך לאורך
ימים.

תהא נשמתך צרורה בצרור החיים.

דבריהן של שיפי ושיר מתנדבות בפרויקט "לחת פנים לנופלים בטקס גילוי המצבה:

את הקבר הזה אנחנו פוקדות כי שנה, כבר 6 שנים
היום הציבור לא היקור מחדש הזה שלנו היה נחמץ
כשראנו את החומר ה המציבה.
מי אתה משה?

יש ה"ך כל כך מלא מידע, למכור שלכרת כל כך הרבה.
ה מה חזמתך מה אהבתך מה שיטח אמתך
החומר הזה כל כך צידה ושוק
כל שמשפטי ציור מידע ה האסר, הבני כמה צדד היה
וכמה צדד יש במותך.

פלגנו משפחה, קבאנו מסמכים והבנו את חכמיך, אבל כמה
היינו נוצות לפגוש אותך אישית, לך חיבוק לבוא,
להיות אנחנו המשפחה שלך והחברים שלך.
הטקס הזה מחצי קצת ומלא מהכבוד הזה שמצד לך,
ה המידע בקשיים הנראים בשואה, ה האובדן שחווית,
ה הצלקות והחולאים שישות משם,
ה הלאה מהתעורר לך חיים חדשים קשים ומפרכים,
לך רצפה ומחמה נוספת.

בסך הכל בחור שקט, ציניים טובות, נוצה קצת נחת
מקומו שהיום יש לך קצת נחת.

תודה לפרויקט יפה - פנים לנפלים שצדדנו לך להגיד את
שהוא כמו חלום שלנו חשבנו שיגשם.

אני משה, כמו כל שנה נחשוב ה"ך ביום השואה, נחשים

ה"ך ביום הציבור, נחגוג בשבילך ביום המצבות

ונחשיך את מה שהתחל פה, את פנים קצימה ואומץ, גשם.

ניסן תשנ"ה

דמ"ד

כמו רבים מבני דורנו, גאלו שנקדו ומדלו במשפחה ניצולי שואה
אנו נושאים בלבנו מוטו אחד של נגשה ומחישות.
אולי מין היא תחולת ההחלצה. החלוצים לא נקל
זכינו למשפחה אדומה, לא נקל שלא זכינו להכניס סביבה
וסביבה בודדים ובני דודים.

חמישה עשר התלוצה בשמאלנו בדלילותן עזיב משה.
החלצה שלנו - שכן כמה קרובים היינו אפילו בעצם קרוב
משפחה גאול יסעו לנו על משפחתנו הלאומית.
אלא שנהיגת ליד אפן שנקדנו
וצבורק - בחלוצה חייב שאים ומשפחה שבכפר והחלצה
היא.

שנים רבה לא היו ידועים לנו נסיבה אחת ומקום
הבאותנו ונשנוצצ לנו התחלצנו אפיקוד אה קבוק.
היין מלפנים אחסונום של הפנסים אה חשבון
שמלפני שנתק המלא אולתו ידעו לא נאלץ להגשים
אלה החסו והנה הוא קבוצה האנשים המעצבים
הנמצאים סביב אמתו ואלו אה מה שמבקו ופולמו
אלשי. במעשה עם הוסיחו לנו שנה שיישוא
ערכים עם לצה"ם אלא קרבה עם והכרה
מזקדומה, וזה נק, מודתנו מלומד האב.
כאן אלה אפן ב"ה המעשים חוכמת אה שחלוצ
ואסיוולת אצמל ואמפיות יקווא.

משה נח בן היום ופרצה וילתמו יה' זצוק קורק

יחיאל
אמיתי ליד
מצבתו
החדשה
של משה

במצבה על קברו של וילינגר
חסרו פרטים רבים, ובהם שם
אמו ותאריך הלידה שלו.
התברר שגם הגיל שצוין
עליה, 19, היה שגוי. בטקס
הונחה מצבה חדשה במקום
המצבה הישנה. המצבה החדשה
שלמה בפרטיה ודומה למצבות
המקובלות בבתי העלמין
הצבאיים.

על המצבה שהונחה כתוב: "משה נח וילינגר,
 בן פרידה וברוך. טוראי 43674. נולד
 בצ' כוסלובקיה כ"ט בכסלו התרפ"ט,
 12.12.1928. עלה בהתש"ה 1945. נפל בקרב
 בירושלים, י' באב התש"ח 15.8.1948. בן 20
 בנפלו. תנצב"ה." בתחתית המצבה נמצאת
 הכתובת: "נצר אחרון למשפחתו שנספתה
 בשואה."

משה נח וילינגר
 בן פרידה וברוך

טוראי 43674 נולד בצ' כוסלובקיה
 כ"ט בכסלו התרפ"ט 12.12.1928
 עלה בהתש"ה 1945
 נפל בקרב בירושלים
 י' באב התש"ח 15.8.1948
 בן 20 בנפלו תנצב"ה

במסגרת הפעילות הקהילתית בבית ספרנו,
לכינו להכיר את משה. משה, על אף הלוואות
שעבר בשואה, בה איבד את כל משפחתו, מצולם
לא התאונן על שאירע לו או שיתף בכך את
החברים שרכש בהגיעו ארצה. אילו שיתף את
חבריו ולו פעם אחת באשר אירע לו, המידע היה
מופיץ באלבום זה, וליכרונותיו מן השואה היה
מהווה חלק מהנצחתו. משה אחראי לכך שילכרו
אותו כאדם אופטימי ושמח, כלוחם בחייו וכחיוף
למען מדינתו, כחבר נאמן שהשרה את רוחו
הצוהלת בקרב חבריו לתנועה.

בפגישתנו עם יחיאל אחימי, יחיאל ציטט את
האמרה המופיעה בסמרה, "לזרה על המת
ש"שכח". אנו מאמינות כי מטרת האלבום היא
לעכב את הזלזול במידת-מה, על ידי הנצחת
הליכרון שצודנו קיימ.

נוכחנו לכך שהזכרון את משה נצור גם בליבם של
אנשים שלא הכירו אותו באופן אישי, כדוגמת
החוקרים מהפרויקט "לדת פנים לנופלים" והמספחה
שלא זכתה להכירו. אנחנו גאות להיכלל בין אותם
האנשים הדואלים להנצחתו, ולו רק על ידי כך
שזכרוננו חי בליבם.

בהלדמות לו, נבקש להודות ליקותיאל, לאירית רון
ולחיאל אחימי, על שחלקו אתנו את הידוע להם על
משה ובכך תרמו לכתובת האלבום. באותה המידה,
אנחנו מודות לפרויקט "לדת פנים לנופלים"
ולחוקרים עצמם על החקירה אודות עברו, שהודות
להם האלבום מכיל כמות רבה של מידע, ומצבתו של
משה לא ריקה כבעברה. ברצוננו להודות בפרט
לדורית, מקימת הפרויקט, ולמימי שהנחתה אותנו
בהחליק יצירת האלבום ולקחה חלק בהכנתו.

יהי זכרו ברוך.

אילנה רובינא ומורן קבסה.

מדינת ישראל
משרד החינוך
האגף להכשרת עובדי הוראה

"יד לבנים"
ארגון המספק חסות, חסות, ירושלים

שוה לחיות
ירושלים
www.jerusalem.muni.il

לתת פנים לנופלים
סיוע ממשלתי

אלבום זה הוא חלק מפרויקט ההנצחה הארצי,

מיזם חינוכי, אשר במסגרתו בני נוער פוגשים משפחות

שכולות, לומדים ושומעים על יקיר ליבן, ומכינים אלבום

הנצחה.

התלמידים המשתתפים בתכנית זו, מבצעים את פעילותם

במסגרת מעורבות חברתית.

התלמידים מלווים בכל שלבי הפעילות

על ידי פרחי הוראה ממכללות האקדמיות לחינוך .

תכנית זו נעשית בשיתוף הגופים הבאים:

אגף הכשרת עובדי הוראה- משרד החינוך

ארגון יד לבנים

היחידה להתנדבות - מנח"י בעיריית ירושלים

ארגון המתנדבים "לתת פנים לנופלים"

בתי ספר בעיר ירושלים

מכללות האקדמיות לחינוך

כתיבה ועריכה
תלמידי בית הספר
התיכון הישראלי
למדעים ואומנויות

התלמידים:
אילנה רובינוב
מורן קבסה

ליווי והנחיה
סטודנטית:
מירי אפרים
ממכללת דוד ילין